

Els pronoms febles

Els **pronoms febles** substitueixen un complement verbal o una expressió. Són **monosíl·labs i àtons**, acompanyen el verb amb el qual es pronuncien i que sí manté l'accent tònic (també se'ls diu **clítics**; *en alguns parlars sí sonen amb accent, com ara el rossellonés, el mallorquí o en alguns llocs de la Safor...*). **El seu ús evita repeticions embafores, aporta agilitat, claredat i cohesió.**

Els pronoms febles són: ***em, et, es, el, la, ens, vos/us, els, les, li, en, ho, hi.*** La majoria **poden presentar quatre formes** segons com apareguen situats, en relació al verb i combinats entre ells mateixos.

Sempre apareixen immediatament davant o després del verb. **Darrere de l'infinitiu, gerundi i imperatiu. Davant, en qualsevol altre temps conjugat. En les perífrasis verbals poden anar indistintament davant o darrere.**

Quadre dels pronoms febles (1)

<i>Pronom feble</i>	Usos i substitucions
<i>em, ens, et, us/vos, es</i>	Reflexius i participants de la comunicació
<i>el, els, la, les</i>	Complement Directe determinat
<i>en</i>	CD indeterminat, CC de Lloc (<i>introduït per «de»</i>), Complement de Règim Verbal (<i>introduït per «de»</i>)
<i>ho</i>	CD neutre, Atribut
<i>li, els</i>	Complement Indirecte
<i>hi</i>	Complements Circumstancials, Complement Predicatiu, Complement de Règim Verbal

Quadre dels pronoms febles (2)

	Forma				Funció
	reforçada (davant)	elidida (davant)	plena (darrere)	reduïda (darrere)	
1 a pers. Sing. 1 a pers. Pl.	<i>em</i> <i>ens</i>	<i>m'</i> <i>ens</i>	<i>-me</i> <i>-nos</i>	<i>'m</i> <i>'ns</i>	CD i CI
2 a pers. Sing. 2 a pers. Pl.	<i>et</i> <i>vos/us</i>	<i>t'</i> <i>vos/us</i>	<i>-te</i> <i>-vos</i>	<i>'t</i> <i>-vos/-us</i>	CD i CI
3 a pers. Sing. 3 a pers. Pl.	<i>el, la</i> <i>els, les</i>	<i>l', l'</i> <i>els, les</i>	<i>-lo, -la</i> <i>-los, -les</i>	<i>'l, -la</i> <i>'ls, -les</i>	CD
3 a pers. Sing. 3 a pers. Pl.	<i>li</i> <i>els</i>	<i>li</i> <i>els</i>	<i>-li</i> <i>-los</i>	<i>-li</i> <i>'ls</i>	CI
3 a pers. Neutre 3 a pers. Sing./Pl.	<i>ho</i> <i>es</i>	<i>ho</i> <i>s'</i>	<i>-ho</i> <i>-s</i>	<i>-ho</i> <i>'s</i>	CD neutre i Atribut
Pronoms Adverbials	<i>en</i> <i>hi</i>	<i>n'</i> <i>hi</i>	<i>-ne</i> <i>-hi</i>	<i>'n</i> <i>-hi</i>	C Circ, C Pred, CRV, i altres casos

Casos d'ús (1): Complement Directe

- El *Complement Directe* cal en verbs transitius, en completa la informació i diu sobre què o qui recau l'acció. El CD és el **subjecte de l'oració en passiva**.
- En català/valencià distingim tres tipus de **Complement Directe** (**determinat, indefinit i neutre**), i segons cada cas pertocarà un pronom:
- **el, la, els, les:** és **determinat** quan el CD està introduït per **article determinat, demostratiu o possessiu**. Ex.: *Porte les llibretes = **Les** porte.*
- **en:** és **indefinit** quan va amb **quantificador, numeral o sense res** (∅). El quantificador es manté. Ex.: *Té poca gràcia = **En** té poca (de gràcia).*
- **ho:** és **neutre** quan equival als pronoms demostratius neutres (**açò, això, allò**) o **una oració subordinada**. Ex.: *Faràs allò que voldràs = **Ho** faràs.*

Casos d'ús (2): Complement Indirecte

- El **Complement Indirecte** diu a qui li passa l'acció, qui n'és el destinatari animat, la **persona o la cosa que rep l'acció**. Introduït per: **a, per a**.
- Les substitucions del *Complement Indirecte* són: *em, ens* (1a persona: *a mi, a nosaltres*); *et, us/vos* (2a persona: *a tu, a vosaltres*); *es, li, els* (3a persona: *a ell/ella, a ells/elles*). **Mai té flexió de gènere**.
- **Remarques CI de 3a persona**: si vens del castellà dues interferències resulten persistents en la confusió. La primera és l'aparició absurda de l'**inexistent «lis»**, per analogia amb «*le, les*»... MAI. Per a nosaltres **li, els**.
- L'altra és l'**ús impropï del reflexiu** (perquè en castellà a vegades sí pot funcionar: «*se la puso*» –a si mateix o a un altre?–). En valencià no pot haver-hi dubte: **es (a si mateix), li (a altri)**.

Casos d'ús (3): Combinació CI+CD

- La combinació «tradicional» es fa posant davant el pronom de CI i tot seguit el de CD, però en els parlars orientals fan un gir particular. **Totes dues versions són normatives**, simplement cal no desconcertar-s'hi.
- *Opció 1 (català antic, valenciana): pronom de CI + pronom de CD.*
- *Opció 2 (català oriental): en el cas de CI de 3a persona del singular, **li** esdevé **hi** i **canvien l'ordre** quan es combina amb els pronoms de **CD determinat**. Passa a *CDdet + hi*.*

	li + el	li + la	li + els	li + les	Exemples
Opció 1	li'l	li la	li'ls	li les	<i>El torn li'l cediré Les plantes li les duré</i>
Opció 2	l'hi	la hi	els hi	les hi	<i>El torn l'hi cediré Les plantes les hi duré</i>

Casos d'ús (4): Atribut

- L'**Atribut** és el sintagma que fa de complement obligatori dels **verbs copulatius** (*ser/ésser, estar, semblar, paréixer*), que es refereix al subjecte.
- L'atribut més habitual es presenta com a **indeterminat** i és substituït pel pronom neutre **ho**. *Exemples: Són molt moderns = **Ho** són; Pareixeu nous = **Ho** pareixeu; Estic arruïnat = **Ho** estic; Aquest relat no és el que m'esperava = Aquest relat no **ho** és.*
- També podem trobar l'atribut **definit** (3a persona, quan va **precedit d'article determinat, demostratiu o possessiu**), i és substituït per **el, la, els, les** (i variants). *Exemples: És el conserge de l'edifici = **L'**és; Semblen les millors = **Les** semblen.*
- L'**emfasitzem**, separat **amb coma**, i substituït per **en**: *De viu, **n'**és massa.*

Casos d'ús (5): Complement de Règim Verbal

- El **Complement de Règim Verbal (CRV)**, també conegut com a suplement o complement preposicional, és un complement que el verb reclama per tal de completar el seu significat, i **sempre va introduït per una preposició**.
- El verb marca quina serà la preposició que introdueix el complement:

<i>a</i>	<i>amb</i>	<i>de</i>	<i>en</i>	<i>per</i>
accedir, acostumar-se, arriscar-se, contribuir, decidir-se, dedicar-se, negar-se, obligar, etc.	amençar, comptar, conformar-se, fer-se, avindre's, trobar-se, haver-n'hi prou...	abstindre's, abusar, adonar-se, burlar-se, aprendre, defendre's, parlar, fiar-se, etc.	afanyar-se, confiar, col·laborar, creure, consistir, ficar-se, influir, pensar...	amoïnar-se, interessar-se, optar, patir, atarantar-se...

- **Si la preposició** que introdueix el complement **és «de»** llavors el substituïrem pel pronom **en**; si és **qualsevol altra** preposició, usarem el pronom **hi**.

Casos d'ús (6): Complement Circumstancial

- Els **Complements Circumstancials** detallen les circumstàncies i **característiques en què es dona l'acció**. N'hi ha de temps, de lloc, de manera, de quantitat, d'instrument, de companyia, de causa i de finalitat.
- El **CCLloc** indica on passa l'acció. Si l'introdueix la **preposició «de»** indica **origen o procedència**, i se substitueix pel pronom **en**. Ara bé, si indica **situació o direcció** (introduït per altres preposicions –«a», «cap a», «en»– o sense, però mai per «de»), llavors se substitueix per **hi**. Exemples: *Vinc de ta casa = **En** vinc; Anireu al poble en Pasqua? = **Hi** anireu en Pasqua?*
- **La resta de CC** introduïts per qualsevol preposició o sense (fins i tot els CCMode amb «de») són substituïts pel pronom **hi**. Exemples: *Parla amb cura = **Hi** parla; Camina de costat = **Hi** camina.*

Casos d'ús (7): Complement predicatiu

- El **Complement Predicatiu** complementa alhora el verb i el subjecte de l'oració, o el verb i el CD, i el reclamen verbs predicatius. En cas de ser un adjectiu **concorda amb el subjecte o amb el CD en gènere i nombre**.
- Encara que també explica **com es realitza l'acció**, no es pot confondre amb el CCManera (sol ser un adverbi, mai és un adjectiu). El **CPred** és substituït pel pronom **hi**. *Exemples: Ella presumeix de bona cuinera = Ella **hi** presumeix; Ha trobat la roba rebregada i bruta = **Hi** ha trobada la roba.*
- Amb els verbs factius **dir-se, fer-se, nomenar, elegir, designar**, la substitució es fa amb el pronom **en**. *Exemples: Em diuen Uardo = Me'n diuen; Et faràs de la clavaria enguany? = Te'n faràs enguany?*

Remarques (1)

- Comencem amb l'ordre de combinació dels pronoms febles, quan n'apareixen més d'un: **Reflexiu (es) + CI + CD** (*et, us/vos, em, ens; li, els; el, la, els, les, ho, en*) + **Atribut / Cpred + CC** (adverbials: *en, hi*).
- Els pronoms febles en relació al verb: 1- van al **darrere dels infinitius, gerundis, imperatius**; 2- van **davant en qualsevol altre temps verbal** conjugat; i 3- poden anar **davant o darrere de les perífrasis verbals**.
Exemples: 1- Dus-li-la; 2- Me n'hi vaig; 3- T'ho van dir / Van dir-t'ho.
- S'admet l'ús de la forma plena «**se**» **davant de verbs que comencen pel so «esse»**: *No se sent!*; *La gala se celebrà anit* (però: *es va celebrar*).
També en expressions com: *Tant se val!*, *Tant me fa com acabe...*

Remarques (2)

- Alguns verbs s'acompanyen de **pronoms sense valor sintàctic**, com ara:
1- **verbs reflexius** o pronominals (***Em pense*** que li agrada); 2- **verbs amb en** (***Ja en tinc prou!***, ***Com en diuen***, ***d'això?***, ***Quan te n'anares?***); 3- **verbs amb hi** (de **percepció**: ***No m'hi guipe***, ***Crida que no hi sent***; i **altres**, com **haver-hi**: ***Ara hi caic!***, ***Què hi guanyes***, ***bajoca?***, ***Què més podria fer-hi?***).
- Alerta (si venim del castellà) amb les confusions entre **lo** (forma plena del pronom masculí singular determinat «**el**») i **ho** (pronom del CD neutre, que equival a **això**): ***Ho sabies, açò?***; ***Percep-lo, el*** ressò.
- Quan **darrere** del verb trobem dos pronoms, en cas que «**el, els**» en siguen **el segon**, mantenen la forma reforçada i no n'usem la plena: ***emporteu-vos-el***, ***compreu-los-els***...

Remarques (3):

- Quan calga apostrofar pronoms febles seguirem la regla «**l'apòstrof com més a la dreta millor**»: *se'm, torna-me'l, te'n, li l'obrirà, porta-li'l, se n'anà...*
- En valencià/català **no són reflexius** verbs com **caure, llegir, callar, riure, baixar, pujar, eixir/sortir, passar**, etc.
- Cal **evitar elisions** (sense els pronoms febles les frases queden coixes i generen dubtes i buidors: *T'agrada el club? Fes-te-soci; Fes-te'n soci -del club-*) i **pleonasmes** (repetició, duplicació, posar el pronom i mantindre el complement: *No n'hi ha llet; No hi ha llet / No n'hi ha -de llet-*).
- En el cas que el CI (de 3a persona) no siga una persona, el considerem CC i **substituïm per hi i no per li**: *Posa cogombre a l'ensalada = Posa-n'hi.*

Exercicis (1)

- Ara substituïrem els complements indicats:

<i>Oracions</i>	
<i>Marta renta <u>els cabells</u> <u>a les nebodes</u></i>	<i>Porta <u>això</u> <u>a la iaia</u></i>
<i>Jaume du <u>la llibreta</u> <u>a son pare</u></i>	<i>Ella compra <u>tres discos</u> <u>al seu amic</u></i>
<i>Deixeu <u>la porta</u> <u>oberta</u></i>	<i>Digueu <u>a mi</u> <u>els seus noms</u></i>
<i>Eixe sembla <u>desficiós</u></i>	<i>Ella era <u>aquest càrrec</u></i>
<i>Torna <u>de l'oficina</u></i>	<i>Et dius Marc i jo també em dic <u>Marc</u></i>
<i>Obri la llum que no <u>veus</u> (<u>tu</u>)</i>	<i>Es meneja <u>amb lentitud</u></i>
<i>Fica <u>l'esmorzar</u> <u>dins la bossa</u></i>	<i>Compon <u>el tema</u> <u>per a ells</u></i>
<i>Pensem <u>en la idea</u> i parlem <u>d'ella</u></i>	<i>Llava <u>les seues pròpies</u> <u>mans</u></i>

Exercicis (2):

- Resolució de la substitució pronominal:

<i>Substitució amb identificació dels complements</i>	
Marta els els renta (CI+CDdet)	Porta- li-ho (CI+CDneutre)
Jaume li la du (CI+CDdet)	Ella li'n compra tres (CI+CDindef)
Deixeu- la-hi (CD+CPred)	Digueu- me'ls (CI+CDdet)
Eixe ho sembla (Atribut indet)	Ella l'era (Atribut det)
En torna (CCLloc d'origen)	Et dius Marc i jo també me'n dic (Cpred factiu)
Obri la llum que no t'hi veus (percepció)	S'hi meneja (CCMode)
Fica- l'hi (CD+CCLloc)	Compon- los-el (CI+CD)
Pensem- hi i parlem- ne (CRV)	Se les llava (CI reflexiu)

Recursos complementaris:

Enllaços accessibles a la xarxa:	
Els pronoms febles (Mestre a casa): https://mestreacasa.gva.es/c/document_library/get_file?folderId=500021595307&name=DLFE-1801609.pdf	Pronoms febles: CD i CI (Aprén valencià en línia): https://youtu.be/dkbbXckG2Fo?si=sY1Lq9IqVGIGI_yq
Els pronoms febles (CPNL): https://www.cpnl.cat/gramatica/66/37-els-pronoms-febles	Pronoms febles de CD (Couch polyglot): https://youtu.be/OtayhZfDwEk?si=fzF-mCzfUgxn1T3g
Pronoms personals i adverbials (Gramàtic-Salt): https://salt.gva.es/auto/ajuda-salt/puntuacio/pronoms_personals_i_adverbials.html	Pronoms febles (1) (Andrea Cuenca): https://youtu.be/cfbAh_fTA0c?si=HnvtGG9UoMU5cevnals_i_adverbials.html
Pronoms febles en català (Núria Masdeu): https://correccioencatala.cat/pronoms-febles-catala/	Interferències en els pronoms relatiu (Aina Monferrer): https://youtu.be/MzGnjOYRTfQ?si=LRXII8kKNVe_NJEQ
Pronoms de CRV, Atribut, CC i CPred (Aula de català): https://www.auladecatala.com/pronoms-de-crv-cc-atribut-cp-red/	El pronom feble EN (Aina Monferrer): https://youtu.be/rH5_aztb9zk?si=f_XGC5d2a-N9TNohred/
Pronoms febles III: CI (Pau Bou Jordà): https://youtu.be/Sx9ylzCv9r8?si=JHI8ESQDTwX59n2I	El pronom feble HI (Aina Monferrer): https://youtu.be/eMUt9IzJDWM?si=dog0ToGpuZlq1RRD